

Boj z muhami.

Spisal *Fran Voglár.*

Moj, ljubi Miško, srček ti moj, ali te zopet premaguje zaspanček?“ je smehljajoče pokarala mati najmlajšega, komaj pet let starega sinka. Skrbna mati se je trudila, da bi zdramila kimajočega omagovalca, sedečega na nizkem stolcu zraven nje. Toda materin trud je bil kratkomalo brezuspešen. Vzela ga je v naročje ter ga božala in poljubljala. Ali Miško se je malo zmenil za materino ljubezen in bi se najrajši dvignil v sanjave višave.

Nekaj časa je prav verno poslušal zanimivo pripovedovanje starega očeta, ki je z živo besedo slikal soparnega nedeljskega popoldne v hladni senci pred hišo različne dogodljaje iz svojega življenja. Miškovi bratci in sestrice so še vsi z vidnim zanimanjem kar z odprtimi usti poslušali govor. Kako lepo je bilo videti te mlade poslušalce, ki so tako mirno sedeli okolo deda in zvesto gledali v njegov čestitljivi obraz! Le Miško se je izneveril in ni ostal mož-beseda, dasiravno je prej vsem, tudi staremu očetu svečano obljubil, da bo ponovil vse, kar bo povedal ded. Toda glej ga paglavca! Ko je ded z vidnim razburjenjem ognjevito pripovedoval, kako so mu švigale okolo ušes krogle v italijanski vojski leta 1866. in je navduševal mlade potomce, naj bodo zvesti narodu in domovini, kadar ju bo treba braniti, je Miško že kimal in se globoko priklanjal. S svojim odločnim prikimovanjem je menda obljubljal, da se bo zvesto ravnal po besedah starega očeta. Kmalu potem je pustil vse na cedilu. Začel je prav neustrašeno smrčati. Odločno so zahtevali Miškovi bratci, naj se Miško odstrani, da ne bo s svojim smrčanjem motil nadaljnega zanimivega pripovedovanja starega očeta o dogodkih italijanske vojske, kar so poslušali otroci najrajši. Mati se je vdala opravičeni zahtevi mladih odločnežev in je ponesla onemoglega Miška v sobo na posteljo — spat.

Spotoma se je Miško toliko prebudil, da se je zavedel, kaj se godi z njim. Takoj je pogodil, kam ga nese mati. Pogledal ji je ljubeznivo, dasiravno z zaspanim očešom, v obraz kakor bi hotel prositi nečesa. Mati ga je dobro poznala in takoj vedela, da njen sinko želi nečesa.

„Kaj ne, Miško, truden si, rad bi spal?“ vpraša mati, prestopivši prag.

„Rad bi spal, toda bojim se, da zopet ne bom mogel,“ je s strahom odgovoril sinko.

„Ali se česa bojiš? Saj te ne bodo vzeli cigani, ne, Miško, kakor te je zadnjič strašila sosedova Lenčka. Cigani jemljejo le poredne otroke,“ je tolažila mati napol spečega ljubljenca.

„Kaj cigani, teh se ne bojim, oni imajo že dovolj otrok, še preveč, kaj bodo potem še z menoj,“ se je junaško odrezal dremajoči Miško. Sicer pa je naš Ivanček zadnjič ves dan vpil, da sem se tudi jaz naučil:

Zbežimo, stecimo, cigani gredo, v rjavih bisagah otroke neso.	Če se ne umivaš, cigana se boj, sicer te zaloti in vzame s seboj.
--	--

Pravil mi je, da jemljejo cigani le umazane otroke. — Ali sem jaz tudi umazan?“ se je pošalil z materjo.

„Nisi — ne!“ je smeje odgovorila mati.

„Tudi jaz mislim, da nisem, saj se vsak dan umivam kakor muca,“ je moško odgovoril Miško.

Položivši ga na postelj, ga je novič vprašala mati: „Česa se pa bojiš? Le povej mi! Bom te že jaz varovala in bom vsakega napodila, ki bi ti hotel kaj zla.“

„Saj ravno tega sem vas hotel prositi, da bi vsakega napodili, ki bi mi hotel nagajati,“ je prosil Miško, ki se mu je le še malo dremalo in je zdajpazdaj še zazelal.

„Le poglejte, koliko sitnih nagajačev je v sobi, kar brenčijo iz kota v kot. Ves strop jih je črn. Rad bi spal, pa že vem, da se ne bom mogel ubraniti teh muh. Že zdavnaj sem jim napovedal vojsko. Če jih ne bom potolkel, pa naj bom, kar hočem. To mi pa je že odveč, da so te muhe ravno letos tako sitne in nadležne. Ni dovolj, da moram prenašati tako vročino, pa me še te muhe pikajo, kakor bi ubadal kdo s šivanko. Časih se mi zdi, kakor bi mi kdo trosil tobaka v nos. In povrh še taka smola! Ko hočem tem dražljivkam priti do živega in jim z vso jezo pripečatiti zaušnico, pa ravno v tem trenutku odlete, in namesto da bi dobila muha zasluženo plačilo, pa samega sebe tako neusmiljeno udarim po nosu, da začnem kihati od jeze.“

Miško je pripovedoval tako prepričevalno in s tako jezo, da ga je minila vsa zaspanost. Ravno ga je tudi podražila muha. Skočil je ves razkačen s postelje in navduševal pri postelji sedečo mater na boj z muhami. Iskal je orožja, da bi naskočil muhe, ali ni mogel najti nič primernega. Stekel je v drugo sobo ter prišel nazaj prav junaško s trdimi koraki in ponosen, da se je podal z muhami v boj na smrt in življenje. Mati ni vedela, ali bi se smejala ali držala resno. Miško je stopil pred njo ter jo pozval, da mu naj pomaga. Dal je tudi nji orožje. Prinesel je namreč iz sosednje sobe štiri predpasnike. Dva je dal materi, zase je obdržal tudi dva. Trdo je prijel po enega v vsako roko ter dejal materi: „Mama, zdaj pa le na divje nagajače, ki poštenemu človeku kradejo spanje! Danes bo odločilna bitka: ali gredo muhe, ali grem jaz. Potrpljenje mi je pošlo. Naj stane, kar hoče, danes mora biti konec predrznemu napadanju ošabnih muh!“

Postavil se je koncem sobe v kot, v drugi kot je postavil mater. Krčevito je držal roke in od same jeze je kar pihal. Nestrpno je čakal trenutka, ko bo dal znamenje za boj. Zdelo se mu je, kakor bi tudi muhe slutile, da se pripravlja nekaj nevarnega zanje, ker so švigale kar bliskoma vse navprek. Videlo se je, kakor bi bile zbegane in se tudi one pripravljale za usodepolni trenutek. Kar mu hipoma prileti muha nasproti, za njo pri-

brenči druga, tretja in se srdito zaženo naravnost v obraz s tako silo, da je Mišku skoro srce padlo v hlače. Misli si je: Zdaj je čas, da udarimo, saj nismo mi prvi začeli, temveč predrzne muhe.

Zakriči na ves glas: „Začnimo! Udarimo! Naprej!“ In začel je neusmiljeno preganjati prestrašene muhe. Mati se je komaj zdrževala smeha. Pomagala mu je zvesto pri tako težavnem delu, posebno če se pomisli, da je bil sovražnik mnogo, mnogo številnejši, pa tudi jako pogumen in predrzen. Miško je pa tudi vedel, da ničesar ne opravi brez materine pomoči. Zanašal se je edino na njeno moč, kar mu je dajalo tak pogum, da je neustrašeno prodiral dalje ob strani svoje matere. Brez matere bi najbrže podlegel brezštevilnemu sovražniku in bi se gotovo umaknil pod posteljno odejo, kjer bi bil zabranjen pred sovražnikom. Prvi spopadi so bili na obeh straneh pogumni. Nekaj časa nista vedela, komu bo mila bojna sreča. Toda — glej! Muhe omagajo in se zaženo v divji beg. Sreča je bila zanje, da so bila odprta vrata nastožaj, sicer bi presneto trpele pod udarci silnega orožja, ki ga je vihtel junaško krepki in bojeviti Miško. On si je bil pa zmage tudi svest že zanaprej in je vedel, da se bo godila muham presneto slaba. Zato je bil pa toliko usmiljen, da jim je pustil vrata odprta, ker sicer bi vse podglele. Ko je opazil Miško, da bežijo muhe, je klical: „Naprej! Udarimo!“ in se je zagnal v beg za muhami, da je med njimi nastala zmešnjava, da niso vedele, kam bi bežale. Nastal je nered v mušjih vrstah. Vse zbegane so nekatere zbežale pri vratih ven, a zopet druge pa za Miškov hrbet. Ko Miško zapazi, da se je vrnila truma muh in da ga hoče napasti mušja vojska spredaj in zadaj, je ves besen zaukazal: „Obrat!“ Oba z materjo sta se obrnila in iznova napadla ostale mušje trume. Uspešno sta pregnala deloma tudi te. A trajalo je precej časa, dokler sta premagala popolnoma mušjo vojsko in pognala poslednjo muho iz sobe. Zmagonosno sta potem zaprla vrata, da se ne pridrvi nova ojačena mušja vojska v sobo in ju ne prisili, da bojujeta vsa izmučena nov boj, kjer bi bila mogoče premagana.

Brišeta si pot s čela ter pregledujeta mrtvece na bojnem polju. Bilo je precejšnje število mušjih vojakov mrtvih na tleh. Največ jih je padlo po prvem ljutem spopadu.

Toda tudi muhe so zadale Mišku precej ran s svojimi žreli, a nato niti misli ni v tem svečanem trenutku, le tupatam ga je zarsbelo od mušjih pikov. Pobralla sta mrtvece ter jih pokopala, kakor to zahteva mušja čast. Nekaj časa sta se pogovarjala o ljutem boju. Miško je bil tako utrujen, da si je želel postelje.

Dejal je: „Mama, no, zdaj se pa ničesar ne bojim. Lahko bom spal.“

Mati ga je položila v posteljo, in v nekaterih trenutkih je Miško zopet natezal dreto.

Med spanjem je še mahnil z roko. Gotovo se mu je sanjalo o vojski. In res, ko se je prebudil, je materi na dolgo in široko pripovedoval, da je bil v vojski, a ne v mušji, temveč v pravi, da je tam padlo mnogo njegovih

vojakov sovrstnikov, on sam pa je po naključju ušel še živ, a da so slednjič le premagali sovražnika.

Med spanjem se je k njemu tudi priklatila muha, ki se je skrila v boju za omaro ter ga toliko časa neusmiljeno trpinčila, da ga je zbudila. Ves razkačen plane Miško za njo ter jo z enim udarcem pobije na tla. Od tistega časa pa ima Miško mir pred muhami in se jih tudi prav nič ne boji, kadar gre spat.

Zakaj paglavec?

Spisal Ivo Trošt.

Od vseh nelepih priimkov, ki ga je z njimi obkladala mati, se je zdel Zorku najnevrednejši — paglavec. Potep, nepridiprav, zgaga, navihanec so mu bili še dovolj blagoglasni in zato prenesljivi — toda paglavec! Zorko ni vedel, kateremu delu besede bi dajal večji pomen: glavec ali po-glavec. Vsekakor se mu je pripravneje videlo poslednje oznamenilo, ker je zaradi njega zares večkrat dobil po nemirni glavici. Mati je sicer trdila, da je Zorko glava vseh vaških voglarjev in postopačev, toda to se mu ni zdelo dovolj važno.

Danes popoldne je namreč moral ostati Zorko doma in zibati mlajšo sestrico, jo tolažiti, če je zajokala, in napitati, ko je začutila glad. Mati je velela tako, in Zorko je samo kislo nakremžil obraz, vedoč, da vsi ugovori ne zaležejo ničesar. Morali so hiteti s pospravljanjem poljskih pridelkov, zato je bilo treba, da pomore vsakdo po svoje — tudi otroci. Zorko je štel sicer komaj sedem veselih pomladi mladega, časih burnega življenja, a zibal je doma lahko, tudi pel in žvižgal je zraven, če je hotel, kakor je trdila mati. Ali Zorko je danes popoldne tudi že zaspal poleg speče sestrice. Ko se je prebudil, je bil lačen in tudi namesto nje posebal nji pripravljeno kavo in pojedel kruh. Potem je zopet legel vznak kraj zibelke in pre-mišljal nezasužene pridevke, ki mu jih o raznih burnih prilikah ponuja njegova mati zastonj in celo posili. Misli so mu postale pri besedi paglavec, ki se mu je zdela za takega človeka kot je on jako nedostojna in žaljiva. Vsa duša se je protivila tolikemu ponižanju in v dnu srca se mu je dvigala zavest, da te psovke sploh ne zasluži — kakor je ni še zaslužil nikdar. A kako naj si pomaga? Moško se hoče vesti, ne uganjati več otroških budalosti ter o prvi nevihti pod rodno streho povedati materi, da so paglavci sicer lahko med žabami v luži, ne pa v pošteni Zalarjevi družini v Rakitniku. Ta sklep je srečno dognal, se oddahnil kot po vrlo uspelem dobrem delu in začel šteti muhte po stropu nad seboj; zunaj je posijalo zlato solnce, in jabolka, polnolična, rumena in rdeča, so se smehljala na